

Пропаганда також знайшла місце в кінематографі, де фільми на кшталт «Рембо» та «Роккі IV» зображували ідеологічний конфлікт між Заходом і СРСР. Література, зокрема твори Тома Кленсі чи Йена Флемінга, через свої бестселери та фільми про Джеймса Бонда підтримували ідеї Холодної війни.

Протистояння велося і через медіа. Програми західних радіостанцій, таких як «Голос Америки», були спрямовані вплинути на радянських слухачів, тоді як СРСР активно глушив ці сигнали. Водночас СРСР поширював книги, журнали і газети іноземними мовами, з критикою західної політики.

Обидві наддержави використовували культурну дипломатію: США — через кіно, літературу і дослідницькі центри, СРСР — через підтримку комуністичних рухів і культурні події.

Розвиток технік маніпуляції в еру масмедіа.

В еру масмедіа пропаганда та техніки маніпуляції суттєво еволюціонували. Політики та рекламодавці почали детально вивчати стратегії впливу через засоби масової інформації. Емоційна апеляція стала однією з ключових технік, використовуючи яскраві образи та звукові ефекти для виклику сильних емоцій, які формували не лише сприйняття подій, а й поведінку.

Іншою важливою технікою є таргетинг, який через дані про користувачів дозволяє персоналізувати вплив, ускладнюючи розпізнавання маніпуляцій. Таким чином, розвиток технік маніпуляції в еру масмедіа став ключовим фактором, який змінює способи впливу на суспільство. Це підвищило важливість критичного мислення для протидії сучасним методам впливу.

Цифрова ера та глобалізація.

Продукти пропаганди часів Другої світової війни та Холодної війни досі залишаються актуальними. В епоху інформаційного суспільства пропаганда набула нових масштабів, зокрема через масмедіа. Політики почали ретельно вивчати стратегії впливу, зокрема адаптувавши їх до сучасних умов.

Сучасні методи пропаганди стали складнішими та адаптивнішими, використовуючи алгоритми та великі дані для цілеспрямованого впливу на різні аудиторії. Однією з ключових ознак є дезінформація та фейкові новини, які швидко поширюються через соціальні мережі. Це викривляє сприйняття подій і сприяє поляризації суспільства.

Соціальні медіа стали важливими платформами для політичних кампаній, що дозволяє кандидатам взаємодіяти з виборцями безпосередньо. У результаті пропаганда XXI ст. стала більш доступною і впливовою, створюючи нові виклики для медіаграмотності та критичного мислення в суспільстві.

В. Бескорсий

ТЕОРЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТОРОВОЇ ОБРОБКИ ЗВУКУ

V. Beskorsyi

THEORETICAL PRINCIPLES OF SPATIAL SOUND PROCESSING

В аудіовізуальних творах особливого значення має акустичне трактування звучання музичного епізоду або окремих елементів партитури. Сучасні технології дозволяють працювати з просторовими ефектами обробки звуку з нечуваною раніше деталістністю та багатогранними можливостями. Створення штучних просторів

(англ. artificial spaces) та імітація раніше створених пристроїв або натуральних просторових ефектів і приміщень — все це підвладно сучасній звукорежисурі. Але ці можливості використовуються звукоінженерами-початківцями деколи не зовсім коректно та з помилками. Ці помилки зумовлені, по-перше, незнанням історії створення штучної просторової обробки, а, по-друге, неправильним розумінням фізичного сенсу процесу реверберації. Нагадаємо, що реверберація — це процес зменшення інтенсивності звуку під час його багаторазового відбиття від навколишніх поверхонь. Основною числовою характеристикою є час реверберації. Затухаюча послідовність повторів, що запізнюються в часі, моделює процес реверберації в натурних умовах і може бути створена пристроями штучної реверберації — ревербераторми.

Для того щоб розмежувати сфери застосування штучної реверберації, розділимо функціонально типи ревербераційних алгоритмів.

- 1) Спринг-реверберація (пружинна реверберація).
- 2) Плейт-реверберація (листова реверберація).
- 3) Чамбер-реверберація (камерна реверберація).
- 4) Рум-реверберація (кімнатна реверберація).
- 5) Хол-реверберація (моделювання концертного залу).

Також термін реверберація використовується як спецефект, що потребує окремої розмови.

Психоакустичний принцип віддалення базується на особливостях людського слуху бінаурально сприймати розміри приміщення, зважаючи на оцінку та співвідношення, насамперед, ранніх відбиттів, а також ревербераційного «хвоста». Якщо слухач помічає в ревербераційному сигналі явний акцент на ранніх відбиттях і слабко виражений ревербераційний «хвіст» за невеликої передзатримки реверберації, то він автоматично відзначає для себе таку реверберацію як кімнатну, тобто камерну. Джерело звуку, поміщене в подібну реверберацію, не може сприйматись як віддалене, оскільки розміри приміщення, емпірично відтворені слухачем, не дають для цього змоги. Якщо ж у ревербераційному сигналі слабко виражені ранні відбиття за їхньої широкої стереокартини та великого значення передзатримки, а також водночас яскраво виражений довгий ревербераційний «хвіст», який однозначно сприймають як частину фактури звуку, то сигнал, поміщений у таку реверберацію, слухач сприймає як істотно віддалений, такий, що знаходиться в дальньому, дифузному звуковому полі. Рум- і Хол-реверберація являють собою тип реверберації, що суб'єктивно віддаляє. При цьому зовсім не обов'язково позбавляти реверберації інструменти в ближньому звуковому полі. Саме для них використовують у художніх цілях плейт- і спринг-ревербератори, які є невіддаленими.

Пружинна спринг-реверберація насамперед добре знайома електрогітаристам, адже завдяки компактності пружинні ревербератори часто використовувались у гітарних підсилювачах. Для неї характерні такі акустичні властивості: невіддалений характер, вузька стереокартина, досить «темний» тембр. Характерний ефект вібрації пружин нівелюється зі збільшенням кількості пружин у приладі, що доступно для налаштування у великій кількості сучасних цифрових алгоритмів, наприклад: Spring Reverb від Softube, Spring Reverb Type 4 від GCI, Spring Box від PSP, Audio Things Springs та ін.

Прототипом сучасних цифрових плейт-ревербераторів є аналогові звукові рішення. Вони були особливо популярні у 1950–60-х рр. і сформували культуру звуку на десятиліття вперед. Плейт-ревербератор використовує електродинамічний привід (аналогічний використаному в гучномовці), прикріплений до габаритної сталеві пластини (2х1м, приблизно), який спричиняє вібрацію цієї пластини. Кілька електромагнітних звукознімачів використовуються для зняття сигналу віброючої сталеві пластини. Найвідомішим аналоговим плейт-ревербератором є ЕМТ-140 від компанії “Elektromesstechnik”, який використовувався в студії “Abbey Road” і, безсумнівно, залишив слід в історії культури звуку. З конструкції плейт-ревербератора абсолютно очевидно, що цей тип реверберації позбавлений ранніх відбиттів і не може сприйматись людським слухом як природна реверберація, а відтак є невіддаленим. Також деякої штучності плейт-реверберації додає металевий середньочастотний призвук, а також досить вузька, нетипова для фізичних приміщень стереокартина ревербераційного сигналу. На відміну від хол- і рум-реверберації, плейти можуть бути як довгими, так і короткими.

Рум-реверберація так само, як і хол-реверберація, моделює фізичне приміщення, має широкую стереокартину і є віддаляючою. Однак, на відміну від хол-реверберації, у якій основний наголос робиться на моделюванні ревербераційного «хвоста», а ранні відбиття виражені меншою мірою, в рум-реверберації акцентується на ранніх відбиттях, у той час як пізні виражені досить неявно. Помірна рум-реверберація не сприймається слухачем як частина фактури звукового сигналу. Сфера застосування цього ефекту — незначне віддалення інструмента за широкою картиною реверберації. Наприклад, у народній та естрадній музиці рум застосовують на струнних щипкових інструментах, розташованих у лівій і правій частинах стереопанорами. Тривалість рум-реверберації — зазвичай у межах від 0,5 до 1 сек., тому її можна віднести до короткої.

Чамбер-ревербератори являють собою щось середнє між хол- і плейт-ревербераторами. Камера (chamber) — це зазвичай великий прямокутний корпус з матеріалу з високим коефіцієнтом відбиття, такого як метал або бетон. Це сприяє тривалому часу реверберації як у хол-, але з більш яскравими відбиттями, як у плейт.

Хол-реверберація є одним з найбільш помітних ревербераційних ефектів і неминуче сприймається слухачем як частина фактури звуку за рахунок характеру ревербераційного «хвоста». Її тривалість становить кілька секунд. Типова помилка — використання хол-реверберації на вокалі в естрадній музиці. Вокал — це монофонічний інструмент, який у більшості випадків розташовується в ближньому звуковому плані. При цьому хол є ревербератором, що віддаляє, має широкую стереокартину та специфічне тембральне забарвлення. Застосування цього типу реверберації до вокалу неминуче його віддаляє, при цьому неприродним чином розширивши його стереокартину. Також ймовірно постраждає тембр голосу: типовим наслідком застосування хол-реверберації на голосі є сибілянти, що розсіпаються в ревербераційному сигналі, а також інші проблемні приголосні звуки. Оскільки недосвідчений звукоінженер не мислить категоріями віддалення і наближення, а також не враховує стереокартину джерела звукового сигналу, то ефект хол-реверберації на голосі з великою часткою вірогідності буде сприйнятий ним як певне абстрактне «розмазування» звуку, усунути яке можна зменшенням рівня надсилання сигналу до ревербератора. Зрозуміло, таке рішення не усуває

суті проблеми, оскільки не змінює алгоритм роботи хол-ревербератора, який продовжить виконувати свою функцію, просто в меншій пропорції. Таким чином, хол, насамперед, можна застосовувати на інструментах далекого звукового плану, які мають широку стереокартину або тяжіють до неї.

М. Конєва

**КУРАТОРСЬКИЙ ПРИЙОМ «ПЛАВАЮЧА ЕКСПОЗИЦІЯ»
В ПРОЄКТІ «ВІДЧУТТЯ БЕЗПЕКИ» ЯК АЛЕГОРІЯ НА УКРАЇНСЬКЕ СЬОГОДЕННЯ**

М. Конєва

THE CURATORIAL APPROACH OF “FLOATING EXHIBITION” IN THE “SENSE OF SECURITY” PROJECT AS AN ALLEGORY FOR UKRAINIAN REALITY

29 серпня 2024 р. в Харкові відкрився міжнародний мистецький проєкт «Відчуття безпеки», який об'єднав відомих митців з різних країн світу. Їх твори віддзеркалюють амбівалентність поняття безпеки, а також відображають особистий травматичний досвід авторів. Цей проєкт став своєрідним художнім дослідженням, що демонструє, як змінюється сприйняття безпеки в умовах війни.

Особливо цікавим є кураторський прийом «плаваючої експозиції». Більшість відеоробіт, представлених на виставці, переміщуються у просторі ЄрміловЦентру за спеціально розробленим алгоритмом. Це рішення символізує нестабільність, у якій перебуває кожен українець під час війни. Умови, що можуть змінитися в будь-яку мить, змушують суспільство, втіленням якого є глядач, швидко адаптуватися до нових викликів. Цей процес потребує переосмислення дійсності в режимі реального часу.

Наприклад, відеоробота Катерини Єрмолаєвої «Я просто хочу тиші», що спочатку проєктується в маленькій картонній коробці на вході, раптово з'являється на двоповерховому екрані центральної стіни. Натомість відео Лоран Лі Маккартні «Дехто», яке демонструє кадри з камер спостереження в приватних оселях, може опинитися поруч з інсталяцією Владислава Краснощока, що відтворює частину реального інтер'єру його будинку. Таким чином, виникають нові смислові зв'язки між творами, що опиняються поруч, і демонструється взаємопов'язаність подій в Україні зі світовою спільнотою.

Для підкреслення цього міжнародного зв'язку на екранах періодично з'являються т. зв. «мости солідарності». Це онлайн-включення, звернення та документація заходів з різних країн, пов'язаних із виставкою в Харкові.

Центральним елементом виставки є головний екран, що охоплює два поверхи ЄрміловЦентру, створюючи своєрідну агору — місце збору всіх відеоторів проєкту. Він є домінуючою локацією, яка поєднує весь простір виставки та всі художні роботи.

Таким чином, за допомогою «плаваючої експозиції» кураторам вдалося створити красномовну алегорію на сьогоденну дійсність українського суспільства, яке змушене адаптуватися до непередбачуваних зовнішніх викликів. Постійні зміни в просторі виставки відображають нестабільний стан, у якому перебувають люди під час війни, коли в будь-який момент усе може змінитися, змушуючи людей миттєво реагувати на нові обставини. Це, у свою чергу, підкреслює важливість гнучкості мислення та здатності швидко адаптуватися до непередбачуваних умов.